

Antal skal være bestilt Automobiler til Postvæsenet i Tyskland. For saa vidt denne Bestilling er foretaget under den Krisetilstand, vi nu oplever, for saa vidt den ikke ligger fire, fem Aar tilbage i Tiden, synes jeg unægtelig, det er temmelig utilbørligt. Vi har her gaaende adskillige Tusinde dygtige Metalarbejdere. Jeg synes, det er højest besynderligt saa at lade store Arbejder af den Slags, som kan udføres herhjemme, gaa ud til andre Lande for at tjene nogle Kroner mere eller mindre. Det kan godt være, det er meget store Summer, man tjener; men man har ikke nogen som helst Ret til at bebrejde andre, at de handler saaledes, naar Staten gaar i Spidsen. I øvrigt er det ikke dette første, Trafikministeriet indlægger sig Berømmelse ved. I Løbet af Sommeren har vi faaet udtømmende Oplysninger om Trafikministerens Indkøb af Bolte, Møtriker, Skinnespiger og Pufferplader i Tyskland, medens den Fabrik her i Danmark, der sædvanligvis udfører dette Arbejde, maatte afskedige 100 danske Arbejdere. Jeg synes, det er en mærkelig Økonomi, Ministeriet driver, *National-Økonomi* kan man vist nok ikke kalde den.

Jeg har her tilladt mig at opholde mig noget ved den økonomiske Krise, fordi den, som jeg alt har sagt, maa overskygge alt, og jeg ønsker, at Offentligheden skal vide, med hvilken Ligegyldighed Regeringen betragter den Ødelæggelse, der skrider frem, og vide, hvilke Midler der paa forskellig Tid og paa forskellig Maade utvivlsomt kunde være bragt i Anvendelse, hvorved Landets Erhverv og Landets Arbejdstilstand kunde være kommet paa Fode i større eller mindre Udstrækning. Jeg ved ikke, i hvor høj Grad det nu er muligt at raade Bod paa Ulykkerne ved Hjælp af de Statsforanstaltninger, Reguleringer o. s. v., som jeg har nævnt, og som paa et andet Tidspunkt burde være bragt i Anvendelse. Det er muligt, at Sygdommen er skredet for langt frem, at Fortjenesten ved at være Importør i Stedet for Fabrikant er blevet saa stor, at Sagen fra den Side set ikke længere har nogen Interesse; men for Arbejderne har det unægtelig fremdeles en Interesse, om Arbejdsløsheden skal opretholdes, forøges, eller om der vil blive bragt noget Middel i Anvendelse for at raade Bod derpaa. Men der kunde i øvrigt, selv om man vil gøre gældende, at nu er Tiden til alle disse regulerende Foranstaltninger forpasset, bringes andet i Anvendelse, og jeg maa derfor endnu nogen Tid opholde mig ved denne Krisetilstand.

En stor Mængde Arbejdere her i By-

erne er, som jeg før har paapeget, udgaaet fra Landet, er oprindelig Landarbejder- eller Husmandsbørn, som er draget til Byerne, ind i Industrien. Tusinder af disse er villige til at vende tilbage til Landet. En Regering, der forstod at handle, havde naturligvis forlængst skaffet Jord til de flest mulige af disse Tusinder, som er villige til at vende tilbage. Det nytter ikke, at man anviser de arbejdsløse, som nu har gaaet 6, 8, 10, 12 Maaneder arbejdsløse, Jord, som er Genstand for Handel og Spekulation. Lad os faa gennemført en Lov, der giver Adgang til at ekspropriere Jord — i Lighed med det Lovforslag, vi har fremsat, eller hvad man i øvrigt kunde opnaa Enighed om — fra Ejendomme paa 150 Tdr. Land eller derover. Lad Arbejderne fra Landet, som nu driver i Byerne, faa Brugsret til denne offentlige Jord, og lad Staten gaa i Gang med at opføre de nødvendige Bygninger. Det vil ikke være en synderlig Udgift for Staten, thi Opførelsen af disse Bygninger vil blot aflaste Udgiftsbudgettet til de arbejdsløse, og af Bygningsarbejdere findes der jo adskillige, som er uden Beskæftigelse. I Løbet af kort Tid kunde man, hvis man havde villet det, have skaffet flere Tusinde Arbejdere Beskæftigelse ved paa denne Maade at føre dem fra Byerne ud paa Landet. Havde man lyttet til dette Raad, da det blev givet i Fjor, saa havde adskillige kunnet have Tag over Hovedet paa anden Maade, end de nu har.

Dernæst maa jeg igen vende Opmærksomheden mod Industrivirksomhederne. Naturligvis er der visse af de Virksomheder, der er opstaaet under Krigen, som ingen Mennesker mener, det er en Livsbetingelse at bevare; men desuagtet ligger den store Op gave for Staten, for Regeringen, i Industrivirksomhederne, og her var der, synes jeg, en Mulighed. Naar Staten ikke vil hjælpe ved de Reguleringer, der er omtalt, saa synes jeg, at Staten maa skride til at sætte Fabrikkerne i Gang. Tresindstyvetusind Arbejdere bør beskæftiges eller de flest mulige af dem. Lad os faa nedsat Avancen, faa nedsat Lagrenes Priser ved dertil sigtende Love, og lad Fabrikkerne optage Produktionen paa det nye Prisgrundlag, som saa fremkommer.

Det er muligt, at Staten maa træde til og hjælpe Industrien, tage Part i Risikoen og øve Kontrol; ved antagne sagkyndige maa den sikre sig, at Staten ikke bliver misbrugt i dette Forhold, men at der her er en Mulighed for at faa Produktionen i Gang, er dog ganske utvivlsomt, og selv om det skulde gaa saa galt, at Staten maatte over-